Nyolczadik évfolyam. 250-ik szám. Kolozsvártt, 1878. csütörtök oktober 31.

A „KELET“ előfizetési dija:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Félévre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik a „Kelet“ mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési dijak
Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapesten. Haasenstein és Vogler hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest Szervitatér 5. sz.

Nyilttéri czikkek
gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállás:
Főtér 4-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:
Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

Kolozsvár, 1878. okt. 30.

(?) Mig a mi képviselőházunk ahoz képest elég simán végzi előzetes kérdéseinek elintézését s már a legközelebbi napokban érdemleges tanácskozásaihoz kezdhet: a Lajthántuli képviselőház, pedig alakulnia sem kell, sehogysem bir a pártközi viszonyok ziláltsága okán bár annyira tisztult helyzetet teremteni, hogy a kormány akár jobbról, akár balról kinevezhető legyen.

A volt Auersperg-kormány idején sem volt ugyan valami egészséges a párt-élet odaát s a párt-szövevényektől távol álló alig, alig tudta fölfogni, hogyan tarthatja magát egy oly kevéssé népszerü s annyiszor leszavazott kormány oly soká az ügyek élén. De már akár miként lett legyen a coulissák mögött a dolog, tény, hogy a személyi, alkotmányi és nemzetiségi érdek-szálak oly ügyesen valának egymásba füzve, hogy az Auersperg-kormány több, mint öt éve tartani birta magát s olyan- a milyen majoritás, mégis csak csoportosult körülte s e majoritás ha még oly ellentétes elemekből állt is, magában rejté — épen e minisztérium mivoltánál fogva — az összekötő kapcsolatokat.

Ám, mióta a monarchia mindkét felében fönállt miniszterium, a boszniai occupatio eddig napfényre nem került bonyodalmai okán tárczáit a Felség rendelkezésére bocsátotta — s mint látszik, vagy legalább sejteni lehet, e visszalépésével lényeges fordulatot is idézett elő az occupatio folyamatában, sőt talán czélzataiban is: egyszerre, mintha puskaport tettek volna az osztrák pártok clubjai alá, megkezdődött a szétszakadozás rothasztó processusa s e fölbomlási folyamat már-már odáig haladt, hogy szinte kilátás sem lehet bármely majoritás és igy bármely cabinet létrehozására.

Elején ugy látszott, ugyan, hogy az alkotmányhű párt ismét beválik annak a kristályosodási középpontnak, mely korábban is magához tudta vonzani az illető s többséget adó elemeket — s maga dr. Herbst, a párt tulajdonképeni vezére javasolta ő Felségének a Pretis báró fölhivatását a cabinet-alkotásra.

Pretis báró meg is kapta a megbizatást s a mi az ő személyiségét és belpolitikáját illeti, a többség mellette is nyilatkozott, de a külpolitikára nézve ugyanaz a dr. Herbst inditá meg ellene az actiot, nyiltan bevallva, hogy Andrássyt magyar voltáért kivánja megbuktatni s e támadás és a nyomára következő összezavarodás ma már odáig fajult, hogy immár maholnap sem alkotmányhű párt nem lesz, sem Pretis báró miniszteriumot nem alkothat, hanem ott van a képviselők nagy tömege, tanácstalanul bámulva egymásra s nem tudva, hogy a mit oly könnyü volt elrontani, hogyan lehessen már most recorigálni?

Már pedig ez a parliamentaris chaos minket, a monarchia másik felében levőket is igen közelről érint; mert, bár semmi szavunk nem lehet hozzá, hogy a Lajthántuli tartományok saját belügyeiket miként rendezik, de igen is van szavunk ahoz, hogy valamiképen rendezzék, jelenlegi közjogi szervezetünk egyik alapföltétele épen az levén, hogy az örökös tartományokban is alkotmányos kormányzat uralkodjék s nyilvánvaló, hogy, ha a parliamentarismust odaát maga a parliament viszi ad absurdum, ez az alapföltétel nem lesz betölthető.

A másik és szintily fontos momentum, melynél fogva minden áron követelnünk kell az osztrák tartományok pártjainak rendezkedését, a közös ügyekben rejlik, mert a monarchia a közös ügyek alkotmányos elintéztetése nélkül nem maradhat, már pedig az alkotmányos elintézés ép ugy függ a Lajthántuli, mint inneni rész alkotmányos eljárásától s a magunk részéről hiában töltjük be a törvényt, ha a másik fél oly zür-zavarban leledzik, hogy sem kormányt alkotni nem tud, sem a parliament, ehez képest, törvényszabta kötelességeinek betöltéséhez idején nem kezdhet.

Mig tehát, egyfelől, saját törvényhozásunk eredményes és bölcs munkálkodását kell várnunk és remélenünk, másfelől nem csekély aggodalomra ad — épen alkotmányi szempontból — okot a Lajthántuliak összezavarodása s a monarchia tekintélyének és hatalmának érdekében kivánnunk kell, hogy a Reichsrath pártjai végre magukhoz térjenek, jobbról, vagy balról maguknak kormány-képességet szerezzenek s igy egyengessék útját az alkotmányos kibontakozásnak, mely amugy is elég nehézséget hord magában a kérdés érdemleges felére: a külpolitika és nemzetközi actio miként jére nézve! . . .

— Az országgyülési szabadelvü párt tegnapelőtt d. u. 6 órakor tartott értekezletét Szontagh Pál elnök megnyitván, a kijelölő bizottság tett jelentést a bizottságokba történt pótkijelölésekről. A közoktatási bizottságba kijelöltetett Csengery Antal; Taray Andor a könyvtári bizottságba tétetett át.

Kijelöltettek a függetlenségi párt tagjai közül: az igazságügyi bizottságba Komjáthy Béla, Hegyessy Márton; — a pénzügyi bizottságba: Helffy Ignácz, Simonyi Ernő: — a zárszámadási bizottságba: Csávolszky Lajos, Kállay Ödön; — a gazdasági bizottságba: László Imre; — a véderő bizottságba: Fornszek Sándor, Degré Alajos; — a könyvtári bizottságba: Irányi Dániel; — az összeférhetetlenségi bizottságba: Károlyi János; a közoktatási bizottságba: Hegedüs László, Irányi Dániel; a közlekedési bizottságba: Mukics Ernő, Mocsáry Lajos; a kérvényi bizottságba: Lükő Géza, Soós Gábor; a naplóbiráló bizottságba: Kada Elek, Madarász Jenő, Szalay Imre; a számvizsgáló bizottságba: Duka Ferencz: a mentelmi bizottságba: Komjáthy Béla, Sárközi Aurél.

Ezután tudomásul vétetett az egyesült ellenzék által átküldött kijelölési lajstrom s beigtatták a biráló bizottságokba a két ellenzéki párt részéről beküldött lajstromban foglaltak neveit.

Elfogadtatott a kijelölő bizottság előterjesztése a választfelirati bizottság tagjaira nézve.

Végül a kör jegyzőivé a már megválasztott Péchy Jenőn kivül Kazy János, Végh Aurél és Dániel Gábor választatván meg, az értekezlet véget ért.

— Az egyesült ellenzék — mint a „Pest. Corr.“ jelenti, — csütörtökön, a miniszterelnöknek a delegatiók behivására vonatkozó iratának tárgyalása alkalmával azt szándékozik inditványozni, hogy intéztessék a koronához egy felirat, melyben kérik ő Felségét, hogy a delegácziók megnyitását, a választfelirati vita befejezéseig halasszsa el.

— A függetlenségi párt tegnapelőtt tárgyalta és elfogadta kiküldött bizottságának javaslatát a kormány vád alá helyezésére nézve.

— Egy bécsi lap ama hire, hogy a magyar kormány a képviselőház holnapi ülésében egy törvényjavaslatot fog beterjeszteni. Ada-Kalehnek a magyar korona területébe leendő bekebelezése tárgyában, mint a „Bud. Corr.“ értesül, alaptalan. A kormány egyelőre nem szándékozik ily törvényjavaslatot beterjeszteni, milyet különben csakis végleges kormány nyujthat be a törvényhozásnak. E törvényjavaslat nem is oly sürgős és nem is tudjuk, fog-e a mostani osztrák kormány Spizza bekeblezéséről törvényjavaslatot beterjeszteni.

— A Boszniában és Herczegovinában levő csapatok demobilisátiója, illetőleg a csapatlétszám csökkentése, legfelsőbb parancs folytán már megindult. A demobilisátiónál elvül szolgál, hogy a tartalékosok nem rögtön, időnek előtte választatnak ki, az illető csapattestekből, hanem a kijelölt helyőrségekbe vagy állomásokra leendő megérkezés után két nap alatt. Kivételt képeznek ezen szabály alól a 6 (Coronini), 38. (Mollináry) és 52. (Ferencz-Károly) ezredek, melyek tartalékosaikat azonnal elbocsátják, és pedig az első Vukováron, a második Eszéken s a harmadik Pécsett.

— Az osztrák balpárt clubjából körülbelül 20 tag vált ki. Giskra, Beer, Dumba, Neuwirth, Hallwich, Mayer, Fürst, Seidemann, Neumann, Köpl, Planck, Peez és Haase közös nyilatkozattal tegnapelőtt adták tudtára a club elnökének ezen lépésüket. Demel, Schwab és Russ valószinüleg hozzájuk fognak csatlakozni. Herbst, Granitsch és Dormitzer nem várták meg a közös kilépést, hanem külön irásban jelentették be kiválásukat. Herbst a következő nehány szót irta Wolfrumnak, a club helyettes elnökének: „Midőn jelentem a balpárt clubjából való kilépésemet, kérem önt, tudassa ezt a clubbal“. Wolfrum hir szerint figyelmeztetni akarja a clubot, hogy Herbst ajánlotta legelőször Pretis programmját. Most pedig, midőn választ kellene adni reá, meggyöngitették a club jelentőségét tagjai egyrészének kilépése által, sőt a nyilatkozást is megakadályozták, midőn ismételve szavazatképtelenné tették a clubot. A secessionisták az uj haladó pártba akarnak belépni; ez azonban vonakodik megváltoztatni nevét, és nem akarja eltürni a belépők teljes uralkodását. Az emlitetteken kivül néhányan, és pedig Klier, Obentraut, Streernwitz, Saxinger és Oberleithner, egykor a balpárt clubjának tagjai, szintén az uj haladó pártba akarnak belépni.

Külföld.

Keleten ismét bomlásnak indul minden. A bolgár lázadás nagy mérveket öltött; a porta mindenfelől Ázsiából is konczentráltatja csapatait a lázadás leverésére. A török papok, hogy a lázadás leverése annál gyorsabban menjen, fölizgatják a mohamedánokat, hogy vegyenek részt a harczban. Lesznek tehát ujra mészárlások. Jenikőinél a török csapatok szétvertek egy lázadó bolgár bandát, melynek vezére Feodorov nevü született muszka, a törökök kezébe került. Egy ujabb bizonyitéka ez annak, hogy a muszkák keze van a játékban.

A muszkák már annyira a Kelet urainak hiszik magukat, annyira fönhéjázók, magaviseletük oly kihivó, hogy Burgászban, mint a sürgönyök jelentik, bántalmazták az angol konzult. Layard kijelenté erre a konstantinápolyi orosz követnek, hogy Angliának lesz gondja rá, miszerint visszaszerezze magának a tiszteletet, mely ellen Muszkaország az utóbbi évek alatt annyit vétett. Ezen eset kétségkivül még feszültebbé fogja tenni a viszonyokat Anglia és Oroszország között.

Ily helyzettel szemben, irja az „Observer“, hogy alapja van állithatni, miszerint tárgyalások vannak folyamatban, melyek czélja teljes egyetértést hozni létre Anglia, Franczia- és Ausztria-Magyarország között. Ilyen versiókat más oldalról is kezdenek pengetni.

Fehli pasa hadosztálya Janinából a bulgáriai felkelők ellen küldetett. Köpri Sadyk effendi, mérnökkari főnök, a felkelők elleni küzdelemben elesett. Feodoroff felkelő főnök, — oroszországi illetőségü egyén — sulyosan megsebesitve fogságba esett. A törökök fegyverbe szólitják a felkelés ellen a mohamedán lakósság valamennyi osztályát. Ellenforradalom szerveztetik, s a hodzsák állanak annak élére. Hussni pasának eddig Brussában állomásozott hadosztálya parancsot kapott, hogy hajókon Salonikibe menjen.

Olaszország eddigi bukaresti diplomácziai ügynöke Fava legközelebb mint követ és meghatalmazott átadja megbizó leveleit. Zanardelli Bresciába utazott.

A Fanfulla jelenti: Oroszország magatartása folytán a berlini szerződést aláirt hatalmak közt élénk eszmecsere folyik. Anglia megragadta a kezdeményezést egy tiltakozáshoz a berlini szerződés végrehajtásának Oroszország általi késleltetése ellen. A tiltakozást a nyugoti hatalmak hir szerint elfogadták. Francziaország teljesen egyetért Angliával.

A római és bécsi kabinetek közt ugyane tárgyban eszmecsere folyt. Valószinüleg mindkét hatalom csatlakozik Angol- és Francziaországhoz, hogy velők a berlini szerződés teljes végrehajtását követelje. A Fanfulla azt hiszi, hogy Menabrea megérkezése összeköttetésben áll e tárgyalásokkal. Ugyane lap azt állitja, hogy Haymerle bárónak Rómába visszatérte óta Olaszország viszonyai Ausztriához igen szivélyesek s hogy minden félreértés eltávolittatott. Maffei gróf a külügyek államtitkára marad.

A Times Darjeelingből e hó 27-ről jelenti: Várják, hogy a hivatalos lap legközelebb közzéteszi a hadiproclamátiót, mely elmondja azon okokat, melyek a kormányt a hadüzenetre birták. A határról azt jelentik, hogy Lalpur elszakadt Sir Alitól. Számos határtörzs, melyet az emir Ali-Musjidba hivott, ismét szétment, mert nem volt elég élelmiszer. Hassan-Abdalban 6000 ember számára tábort alakitanak.

Konstantinápolyból jelenti a Politische Correspondenz: A bolgár fölkelés Rumélia és északi Maczedonia több kerületében elharapózott. A fölkelők lemészároltak három század rendes török katonaságot, és hét mohamedán helységet elpusz-

A „KELET“ TÁRCZÁJA.

EDINA.

Angol regény.

KÉT KÖTETBEN.

Irta:

YOOD ASSZONY.

MÁSODIK KÖTET.

Huszonnyolczadik fejezet.

Sötét éjben.

(90-ik folytatás.)

De Edina soha sem ijedt vissza a kötelességtől s más nap reggel már elment az Atkinson és Street-féle bankba. Ugyanaz a ház volt, a melyben ifjuságában a kevés boldog napot eltöltté s a melyben a szerelem üdvével megösmerkedett.

Mr. Street és neje most itt laktak. Street ösmerte Edinát ama napokban, s midőn eléje vezeték, mosoly vonult el arczán s közlékenyebbé lőn, mint valaha életében volt.

— Mr. Atkinson Londonban van-e? kérdé Edina, az első üdvözletek kicserélése után.

— Nem — ő —

— Oh, ettől tartottam, szakitá félbe Edina. — Bizonyosan Sasvártt van.

— Nem, nem Sasvártt. A tengeren van, utban Uj-Seeland felé.

— Utban, Uj-Seeland felé? kiálta Edina, mert azt hivé, hogy roszul értette.

— Azonnal eltávozott ismét, alig hiszem, hogy tizennégy napot is töltött volna Uj-Seelandban.

— Akkor hát Sasvártt sem sokáig időzhetett.

— Azt tartom, nem is volt ott, viszonzá Street Edwin. — S ha volt is ott, csak nehány órára lehetett, mert minden éjet itt töltött.

— De mi lehetett ennek oka? kérdé Edina bámulva. — Miért utazott megint oly gyorsan el? Miért távozhatott oly gyorsan?

— Valami olyan formát mondott, hogy egészségeért teszi. Anglia éghajlata nem tesz jót neki. Legalább azt képzeli.

— És ki lakik most Sasvártt?

— Valami mr. Fairfax. Ügynök és kezelő, nagyon hasznavehető ember, kire az egész birtok bizva van. Mindent a legjobb állapotba kell tennie, ujittatnia, javittatnia. Mr. Atkinson megtudta, hogy Raynor őrnagy nagyon elhanyagolta a birtokot.

— Ez igaz, gondolá Edina magában.

— Mihelytt mr. Atkinson megérkezett, tudakozódott, ha az őrnagy mindent jó karban tartott-e mrs. Atkinson halála óta. Ezt épen nem mondhatnám, sőt épen az ellenkezőről kellett őt értesitenem. Azután megkérdezte testvéremtől s mindazoktól, a kik fölvilágosithaták ez irányban. Nagyon boszankodott s most minden lehetőt megtesz, hogy a dolgot helyreüsse.

— Milyen különös, hogy Atkinson ur nem ment maga Sasvárra.

— Távol országban való hosszas tartozkodás gyakran közönyössé teszi az embert, mondá a bankár.

Edina sohajtott. Hiában való volna tehát minden fáradozása? Elhatározta, hogy ügyeiben magához Street Edwinhez fordul.

Megkérte tehát, hogy adjon Raynor Károlynak valami alkalmazást és fizetést, bankjában.

De Street ur visszautasitá. Mindjárt egészen meghülepedett s azt mondá, hogy egy olyan nevelésü fiatal embertől, mint Raynor Károly, semmit sem várhat az ember.

— És ha Mr. Atkinson itt volna és kéréseimet teljesitné? kérdé Edina.

— Az az ő dolga volna. De nincsen itt s én másként nem tehetek. Raynor Károly számára ne keressen, édes Miss Raynor, valamely banknál alkalmazást. Nem arra való s talán csak vesztére szolgálna az egész. Fogadja meg tanácsomat.

— Nó legalább meg vagyok kimélve attól a viszontlátástól, gondolá Edina, bucsu közben. De milyen különös, hogy nem is volt Sasvártt!.

Huszonkilenczedik fejezet..

Babér-telep.

„Babér-telep“ egy meglehetős téres udvaru házikó volt, Kennington környékén, mely dél-Lambeth-tel határos. Künn hó, fagy s hideg, metsző eső volt. Benn meglehetős tágas, de szegényesen butorozott szobában ültek a tűz körül Raynorné, Edina, s a kisebb gyermekek; — a két első szorgalmasan dolgozva valami selyem háló készitésén.

Midőn Edina egy napon kiment, hogy szállás után nézzen, e ház szemébe tünt.

Babér-telep volt a neve, a mint a kapu rostélyára, nagy fehér betükkel fel volt irva, alkalmasint egy buján kinéző babér bokrétáért, mely a ház és kerités közt volt látható. Az ablakon egy czédula függött, reá irva „kiadó szállás.“ Edina bement a házba. Ha Raynorék lakhattak volna falun, Edina szivesen kifogadott volna egy egész kis lakást, de Londonban kellett maradniok, mert Károly remélte, hogy elsején valamely állomáshoz fog jutni, s csak nem költözhetett az üzleti városrésztől oly messze, mikor naponta este és reggel meg kelle tennie azon utat.

Aztán nem is volt semmi butorzatok. A ház tulajdonosnő, mrs. Fox kis fiával, ott lakott a háznál.

Négy szoba volt kiadó; egy lakó-szoba, két háló-szoba, s egy konyha. Az asszony tiz shillinget kért érette hetenként. Ha a ház nem lett volna oly szegényes kinézésü, s a butorozat oly kopott, akkor még több lett volna az ára. Edina megmondta őszintén, hogy ő nem adhat többet hetenkint nyolcz shillingnél. Az alku megköttetett. Edina heti jövedelme csak egy fontot tett ki, épen 52 dollárt egy évre, és ebből nyolcz shillinget adni ki minden héten házbérre, tekintélyes összeg volt. Ily módon csak 12 shillingje maradt fenn, és a szegény Edina, ki az egész felelősséget magára vette, nem igen rózsás szinben látta a jövőt maga előtt. De e perczben nem volt más mit tenni, s bele kelle találni magokat a körülményekbe.

Igy hát beköltöztek ide. A kilátás nagyon szomoru volt, puszta mezőn s pár nyomoru fácskán pihent meg a szem.

Eliz kapott egy iskola-tanitónői helyet, Surrey-ben, Richmondhoz közel, hol legfőbbként indiai növendékek voltak. Ez okon még a szünidők alatt is mindig ott kellett, hogy maradjon, mit Eliz épen nem bánt, mivel otthon nem is lett volna hely számára. Alfrédot küldöztek ide-oda, s közben felmondta leczkéit anyjának. Raynorné ezenkivül oktatást adott még Katának s Róbertnek. Edina végzett minden házi dolgot, mert többé nem tarthattak cselédet, s Károly folyton futkosott, hogy valamely állomáshoz jusson. Hogy valamivel szaporitsák még jövedelmöket, Edina utána látott, ha valamely kézi munkát szerezhetne maga és Raynorné számára. Kapott is egy üzletet, mely selyem és chenilien hálókkal kereskedett, s ez üzlet adott neki munkát. Minden szabad idejöket e munkának szentelték, Károly vitte és hozta a csomagokat. E hálók nélkül valóban félig éhen haltak volna, igy sem sokkal jobb sorsuk volt annál.

Edina titokteljes módon szerzett bé annyit, hogy mindenik számára csináltatott egy második rendbeli ruházatot. Senki nem tudta felfogni, hogy volt ez neki lehetséges. Egyedül Edina birta a rejtély kulcsát. Atyjától maradt volt még egy kis ezüstnemü, s neki is volt pár ékszere, ezeket tette pénzzé.

A téli nap alkonyatra hajlott, s a fedélről alá függő hosszu jégcsapokat alig lehetett már megkülönböztetni. A kis Robert, ki képes könyvével ölében a földön ült, azt mondta, nem is tud már látni. Raynorné, ki özvegyi fejkötőjében is még fiatalnak nézett ki, ölébe tette munkáját s könnyein át merőn nézett a tüzbe. E könnyük ismételten szemébe gyültek mindig! Edina, mint mindig, csinosan öltözködve, egyszerü fekete ruhájában, gesztenyeszin haja simára béfonva, szemei telve okossággal, mellette ült, látta e könnyeket, s szeliden és halkan mondá:

— Bátorság Mari, majd jobbra fordul minden.

Raynorné egy sohajjal vette ismét kezébe munkáját. A kis Kata siró hangon mondta, hogy eljött a theázás ideje. Csak burgonya levest ettek volt ebédre, s a gyermek ezért most megéhezett. Edina felállt, behozta a theás tálczát a konyháról, mely ugyanazon folyosón volt, melyen a szobák, s csészéket vett elé.

— Milyen hosszasan ül oda Alfréd! panaszkodott a kis lány.

Csaknem abban a perczben lépett bé Alfréd egy csupor tejjel kezében.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

titottak. A központi comité Kösztendilben székel, és az oroszországi szláv comitétólp énzt és fegyvereket kap. A fölkelés világos czélja Rumélia, Tráczia, Maczedonia és Bulgária egyesitése nagy bolgár birodalommá. A fölkelők számát 12,000 emberre becsülik, a kikkel a bolgár miliczia is egyesülni fog, és igy legalább is 30,000 főre fognak szaporodni. A központi comité gondoskodott a fegyverkészletről is, és 30,000 Martini-Snide puskával rendelkezik. Bizonyosnak mondják, hogy a bolgár főpapok mind pártolják a lázadást. A porta hangulata e miatt nagyon komoly, és erélyes intézkedéseket tesz a fölkelés elfojtására. A porta és Oroszország közt mindig nagyobb lesz a feszültség. A porta fölszólalását a miatt, hogy Dondukoff herczeg, Bulgária főbiztosa rövid idő alatt kilátásba helyezte Rumélia és Bulgária egyesitését, Lobanoff nagykövet alaptalan gyanusitásnak jelentette ki és visszautasitotta. Több nagyhatalom consulai, kik a föllázadt területen székelnek, összhangzólag constatálják, hogy a jelen állapot az orosz hatóságok tudtával és az orosz ágensek közreműködésével készittetett elő.

—

A „Wiener Abendpost“ jelenti: A bolgár fölkelés terjedéséről szóló legujabb hirek aggodalmat gerjesztenek. A fölkelés gyorsan elharapózik, és ugy látszik, legalább nehány helységben ellenállást lesz képes kifejteni az erőszakos elfojtás elnében. A fölkelők előnyomulnak Seres felé. Különben nehány bolgár banda szétveretett. A mohamedánok mindenütt fegyvert ragadnak a porta támogatására, minthogy pedig Szalonikiből is jelentékeny haderő küldetett a lázadás szinhelyére, a fölkelés sikere kétes. A lázadóknak nyilván az a czéljok, hogy egészen az Aegei tengerig terjeszszék ki a san-stefánói békeszerződésben megpenditett Bulgáriát. A jelen fölkelés annyiban nem bir nagyobb jelentőséggel a locális válságnál, minthogy tagadhatatlanul europai érdekeket érint.

—

Izmailból jelenti a Politische Correspondenz: Az oroszok proklamátióval tudatták a lakossággal Besszarábia átvételét, melyben elrendelték az orosz pénz elfogadását, kilátásba helyezték az orosz törvénykezés behozatalát és adómentességet adtak 1879. jan. 1-jéig.

—

Minghetti a legnanói választói előtt mondott beszédében igy szólt: A történelmi fejlődés Ázsiába szoritja a törököket, az olasz hagyományok pedig a keletre utasitják Ausztriát. Olaszországnak a keleten nincs közvetlen érdeke, de befolyását meg kell óvnia. Az olasz meghatalmazott nem tehetett többet Berlinben, a szomszéd barátságos hatalom iránt okosságot és loyalis mérsékletet kell tanusitani: valamennyi nemzetnek van irredente pártja. A határigazitást kivánó óhajtás legitim, de a bölcs népek várakoznak az opportunus alkalomra.

Az olasz miniszterválságról.

Az olasz miniszterválságról Rómából ezt irja a „Pol. Corr.“ oct. 23-ikáról: Pavia miniszter programmbeszéde okozta a három miniszter visszalépését, kik mérsékeltebb pártállást foglalnak el. Ő fsge a lemondást elfogadta és Cairolit bizta meg a kabinet restaurálásával Állitólag Bonelli tb. veszi át a hadügyi és tengerészeti tárczát és Brin exminiszter is belép az uj kabinetbe. Legnagyobb nehézséget ád a külügyi tárcza betöltése. Gróf Corti azon kivánságát fejezte ki, hogy szeretne Konstantinápolyba volt állására viszszatérni. A lemondás okát főkép az képezte, hogy Cairoli nem eléggé hangsulyozta Olaszország azon szándékát, misrerint minden hatalommal s különösen Ausztria-Magyarországgal békében akar élni. Corti kivánta, hogy a szándékot a leghatározottabban ki kell fejezni, miután az „Italia irredenta“ izgatásai és az olasz lövőegyesületek alakitása Ausztria-Magyarország bizalmatlanságát kelték fel. Mondják, hogy Zanardelli miniszter november 3-ikán Iseoban programmbeszédet szándékozik tartani, melyben Cairoli szabadelvü eszméin még tul akar menni. Mindez nem tetszik a manarchikus pártnak Olaszországban, mert szemmel látható, hogy Victor Emánuel halála óta a republikánus párt mind nagyobb tevékenységet fejt ki s most működését kiválóan a kaszármákra irányozza. A kormányon levő ultra-liberalis párttal szemben a monarchista párt csak arra szoritkozik, hogy olykor-olykor egy-egy tüntetéssel adjon életjelt magáról. Ilyenre alkalmat fog szolgáltatni az uralkodó párnak legközelebb visszatérte Rómába a parlament megnyitásakor.

ORSZÁGGYŰLÉS.

A képviselőház ülése okt. 28-án.

Elnök: Ghiczy Kálmán; jegyzők Baross Gábor, Antal Gyula.

A kormány részéről jelen vannak: Tisza Kálmán, Bedekovics Kálmán, Trefort Ágoston, Szende Béla, báró Wenckheim Béla, Péchy Tamás, Pauler Tivadar.

Ülés kezdete déli 12 órakor.

A mult ülés jegyzőkönyve felolvastatván, hitelesittetik. Elnök bemutatja a főrendiház elnökének átiratát, melyben jelenti, hogy a mult ülésszak végén szentesitett törvények az országos levéltárba betétettek.

Ezután Beöthy Algernon jegyző felolvassa az időközben érkezett feliratok és kérvények sorozatát.

Elnök bemutatja azon képviselők névsorát, kik az osztályok megalakulása után adták be mandatumaikat. Folytatólag jelenti br. Baldácsi A. és Ivacskovics György képviselők halálát, s inditványozza, hogy e képviselők elveszte feletti sajnálatát a ház jegyzőkönyvileg fejezze ki s felhatalmazást adjon, hogy e két képviselő halála által megürült kerületekben uj választás irassék ki.

Bemutatja végül Thaly Kálmán és Luppa Péter képviselők ellen beadott kérvényeket, melyeket a korelnökségtől vett át.

Madarász József megjegyzi, hogy a ház megalakulása után igazolt képviselők ellen beadott kérvények visszautasitandók. Ilyen Thaly Kálmáné s kéri ennélfogva az elnököt, hogy a házszabályok értelmében a kérvényt utasitsa vissza.

Boér Antal: A Thály Kálmán és Luppa Péter elleni kérvények akkor adattak be, mikor az osztályok már alakulóban voltak, s ezt akkor a háznak be is jelentette, s kijelentette, hogy a rendes elnök megválasztása után át fogja neki adni intézkedés végett. Mit meg is tett.

Elnök alaptalannak találja Madarász kifogását s felszólitja a jegyzőt, hogy olvassa fel azon képviselők neveit, kik mandatumaikat későbben adván be, később osztattak be az osztályokba. Jegyző folytatólagosan olvassa, hogy a kilenczedik osztály jelentése szerint, mely képviselők megbizó levelei találtattak, kifogástalanoknak. Ezek közt foglaltatik Thaly Kálmán is.

Elnök a házat véleményadásra kéri fel.

Simonyi Ernő kimutatja a házszabályokból, hogy az elnök nem járt el a házszabályok értelmében, s igy a Thaly Kálmán ellen beadott kérvény el nem fogadható.

Tisza Kálmán kérdezi, hogyha a választók a törvényes időben adnak be egy képviselő ellen kérvényt s ezt korelnök a törvényes időben jelenti be a háznak, méltányos-e ezen esetben a választók kérvényezési jogát megcsorbitani.

Szilágyi Dezső: A kérdés az, hogy a háznak az igazolási ügyben hozott határozata később felmerült formai vagy más hiba következtében felbontható-e vagy sem. Nézete szerint a közbejött tévedés daczára Thaly Kálmán ellen beadott kérvényt a házszabályok értelmében vissza kell utasitani.

Hoffmann Pál. A választók nem üthetők el a kérvényezési jogtól, a közbejött tévedés miatt, s ennélfogva pártolja az elnök véleményét.

Horváth Gyula: A kérvény kellő időben adatott be, s a háznak joga van felette határozni.

Orbán Balázs. A kérvény elkésettnek tekintendő s visszautasitandó.

Elnök: azon véleményben van, hogy a házszabályok értelmében a kérvényeket el kell fogadni a ház megalakulásának kimondása előtt, ez alakulás pedig csak akkor történt, mikor ő az elnöki széket elfoglalta.

Helfy Ignácz kérdezi, hogy mikor kapta elnök a kérvényt.

Elnök: A mikor az elnökséget átvettem, (Felkiáltások a szélsőbalról: tehát a ház alakulása után!)

Apponyi Albert: A kit a korelnök egyszer igazolt képviselőnek kijelentett, az az ellen beadott kérvény figyelembe nem vehető.

Ivánka Imre a kérvényt elfogadni, Hegyesy Márton pedig visszautasitani véli.

Elnök a kérdést szavazás alá óhajtja terjeszteni. (Ellenmondások szélsőbalról). E szerint ha az elnöki enunciácziózban megnyugszik a ház, ismétlem, nézetem az, hogy a kérvény annak idején a birálóbizottságnak adandó ki.

Szalay Imre: Az országgyülési æra kedvezőtlen auspicziumok alatt kezdődik, s ami eredménye lesz e kérdés feletti vitának, az lesz ismerve, hogy mennyire haladtak a mamelukságban (Jobbról felkiáltások: Rendre!)

Elnök megrója szólót a használt kifejezésért.

Német Albert az egész hibát a korelnökre háritja, s kéri a házat a kérvény elvetésére.

Elnök visszautasitja az ellene emelt vádakat, s kéri a házat, hogy vagy fogadja el az elnök enunciáczióit, vagy bocsássa a kérdést szavazás alá. Elfogadja-e a tisztelt ház, hogy a kérvény a biráló bizottság elé adassék? (Jobbról el; tiltakozások a szélső balról).

Madarász József a szavazást a házszabályokkal ellenkezőnek találja.

Elnök felteszi a kérdést ismételve. (A szélsőbal egy része elhagyja a termet ezen kiáltásokkal: Ez erőszak!)

A többség erre elfogadja az elnöki enunciácziót.

A többi kerületben megválasztott képviselőkre nézve jelenti elnök, hogy gr. Péchy Manó a kolozsvári, Polyt Mihály az uzdini, Tisza Kálmán a s. szt.-györgyi, gróf Desevffy Aurél a tisza-löki, Simonyi Lajos b. a szalontai, Mocsáry Lajos a halasi, Simonyi Ernó a debreczeni, Verhovay Gyula a czeglédi, Móricz Pál a szarvasi kerület képviseletét tartja meg.

Több képviselő ur bejelentette, hogy összeférhetlenségi állást foglal el. Ezek a következők: Hyasevics Jenő, Dull László, Grünwald Béla, Zsiros Lajos, Kállay János, Tassy Béla, Lázár György, Kaszap Bertalan, ifj. Latinovics János, dr. Kaiser János, Máday Lajos, Juraszek Ferencz, Miksa Elek, Constantini György. Ezek egyszersmind lemondásukat az elnökségnél bejelentették, s ezek az osztályok sorozatába felveendők lesznek.

Némethy Márk fehértemplomi képviselő, megtartván királyi törvényszéki állását, a képviselői állásról mondott le. Ennek helyébe is tehát uj képviselőválasztás iránt szükséges lesz intézkedni.

Felolvastatik ezután a delegációk egybehivása tárgyában kelt miniszterelnöki átirat, s jövő csütörtökre napirendre tüzetik.

Németh Albert hosszas indokolás előrebocsátása után határozati javaslatot terjeszt elő a Lukács Béla és Verhovay Gyula képviselők ellen meginditott törvénytelen birói eljárás beállitása iránt, melyet azonban az elnök azon kijelentésére, hogy a kellő lépéseket haladéktalanul meg fogja tenni, visszavon.

Helfy Ignácz felszólal a szabadelvü párt azon eljárása ellen, hogy a bizottságokra nézve felállitott kandidációknál a pártok számarányára sem volt kellő tekintettel, mert pl. az oly bizottságban, mely 21 tagból áll, csak négy helyet tartott fen az összes ellenzéki árnyalatoknak, holott az arány az, mint $^1/_3$ a $^2/_3$-hoz; ennek tehát orvoslását kéri.

Simonyi Lajos b. a holnapi választások alkalmával nem tartaná korrekt és loyalis eljárásnak a jelenlegi ideiglenes kormány vezetése alatt azon bizottságokat is megválasztani, melyek törvényjavaslatok előkészitésére vannak hivatva, ezeknek megválasztását tehát akkorra kivánja halasztatni, mikor a végleges kormány meg fog alakulni, melynek programmját ismerjük. (Helyeslés balfelől.)

Tisza Kálmán, miniszterelnök Helfy felszólalására nézve megjegyzi, hogy a parlamentáris országokban a pártok részvétéről a törvényhozás termében nem igen szoktak beszélni és e kérdés nem is képezheti a ház határozatának tárgyát.

Simonyi Lajos b.-nak válaszolja, hogy a miniszterium helyzetére nézve legközelebb meg fogja adni a szokásos szükséges felvilágositást. A bizottságok választásának elhalasztását nem pártolja, mert ha a kormányválság folytán más alakulás lesz, és az uj kormány szükségesnek fogja találni, a bizottságok az akkori szükséghez képest ujra alakithatók lesznek. — Az ország érdekében áll, hogy a kormányválság mielőbb véget érjen, ez pedig csak ugy lehetséges, ha a ház tulesvén az előzetes teendőkön, megkezdheti azon működését, mely által ugy tárgyalásaival, mint szavazatával a helyzet tisztázását a válság szempontjából előmozditja. (Helyeslés jobb felől.)

Simonyi Ernő kijelenti, hogy ő és elvtársai a magválasztást oly bizottságba, melyben pártjuk kellő arányban képviselve nincs, el nem fogadja. (Helyeslés a szélső bal felől.)

Szilágyi Dezső igazoltnak tartja Helfy felszólalását, mert az ellenzék ellenőrzési hivatásának helyes teljesitése megkivánja, hogy az ellenzék a bizottságokban számaránya szerint vegyen részt.

Simonyi Lajos b. inditványát pártolja, mert a ház működésére nem szükséges a törvény előkészitő bizottságokat már most megválasztani, és a parlamenti kormány természetének megfelelőbbnek találja, ha ezen bizottságokat állandó kormány alakithatja meg s nem oly ideiglenes kormány, mely a jövőre nem adott programmot. (Helyeslés a baloldalon.)

Elnök szavazás alá bocsátja Simonyi Lajos báró inditványát. A többség nem fogadja el.

Az osztályok kisorsolása a holnapi napra halasztatván s ezenkivül a holnapi ülés napirendjére a bizottságok megválasztása kitüzetvén, az ülés 3 órakor véget ért.

A keleti vasut története.

A pár évvel ezelőtt annyira hirhedtté vált keleti vasut keletkezéséről, kiépittetéséről, a már feloszlott részvénytársaság és az épitési vállalkozók viselt dolgairól, miknek következtében e vasut csaknem a bukás szélére jut vala, ha az állam közbe nem lép és magához nem váltja e vonalakat, fölötte érdekes adatokat találunk a Mihók Sándor kiadásában épen most megjelent „Magyar vasuti évkönyv“-ben. Ez adatokat eléggé érdekeseknek és tanulságosaknak tartjuk arra, hogy lapunk t. olvasóival egész terjedelmökben megismertessük.

A „Magyar vasuti évkönyv“ erre vonatkozó része igy szól:

c) Keleti vonalak.

A fennállott m. keleti vasut-társulat története alapitási, épitési és pénzügyi tekintetben oly annyira tanulságos és érdekes s a magyar vasutügy történetében, de még a külföld előtt is oly szomoru nevezetességre vergődött, mikép e vasut történetének előadására lehetőleg tág tért kelle engedni.

E vasut története az engedélyezés első stadiumától kezdve egész a m. k. államvasutak hálózatába történt beolvasztásáig a következő képet tárja elő.

A miniszterium 1867-ben azonnal kinevezetése után egyik első feladatának tekintette, mielébb teljesiteni azon általános kivánságot, hogy Magyarország erdélyi részeivel vasut által kapcsolatba hozassék. A képviselőház 1867. évi julius 2-án hozott határozatával pedig a nagy-várad-brassói vasut, de különösen a nagy-várad-kolozsvári rész kiépitésének sürgössége kimondatván, az egyidejüleg utasitott akkori miniszterium az előmunkálatok megtétele után a nagy-várad-kolozsvári vasut kiépitésére versenyt hirdetett ki.

Minthogy azonban időközben többen e vasutnak kamatbiztositás mellett engedélyezését kértók, az akkori miniszterium elhatározta, hogy a versenyt az engedélyezésre is kiterjeszti.

Elérkezvén a kiépités iránti versenyre kiirt határidő, (1868. augusztus 16-a) a miniszterium az ajánlati targyálást megtartotta s eredményéhez képest a legkedvezőbbnek constatált ajánlattevővel Waring Brothers és Eckersley czéggel a kiépités iránti szerződést 1868. augusztus 21-én megkötötte.

Az épités iránti ajánlattal egyidejüleg az engedélyezés iránt is érkezett be három ajánlat, és pedig gr. Bánffy Miklós és társai részéről, kik mértföldenként 53,000 frt, b. Szentkereszti és társai részéről, kik 55,000 frt és Waringéktől, kik 39,800 frt évi állambiztositást kértek.

Ez utóbbi ajánlat az előbbiekhez képest határozottan kedvezőnek nyilvánittatván, az akkori miniszterium az engedélyokmánynak a Waringék ajánlata alapján leendő szerkesztését rendelte el annyival is inkább, mivel időközben nyert értesitések folytán a nevezett czéget a miniszterium megbizhatónak tekintette.

Később az akkori kormány czélszerübbnek tartván az egész erdélyi vasut-hálózatot együtt és egyszerre engedélyezni, felszólittatott a Waring czég, mint mely a nagy-várad-kolozsvári vonalra a legkedvezőbb ajánlatot tette, hogy az egész hálózatra nézve nyujtsa be ajánlatát.

Nevezett czég e felhivásra megszerezte az erdélyi vasutnak azon terveit, melyeket Bischofsheim s társai Hercz Gyula főmérnök által a magyar országos gazdasági egyesület megbizásából készittettek s melyek alapján a mondott egyletből alakult consorcium már a volt osztrák kormánytól ezen vasut engedélyezését szorgalmazta, s ezen tervek alapján 1868. évi november 1-én a kivánt ajánlatot, melyben az egész ugynevezett keleti vasutra a törlesztési hányadon kivül mértföldenkint évi 48,000 frt kamatbiztositást kért, beadta.

A benyujtott terv azonnal átvizsgáltatott, s a szükséges alkudozások után az engedélyokmány terve elkészittetvén, az e részbeni törvényjavaslattal együtt a törvényhozásnak benyujtatott.

Mindezek valának előzményei az 1868: 45. törvényczikkelynek, melynek alapján a keleti vasutra vonatkozó engedélyokmány Waring Károlynak s az általa megnevezendő engedélyes társainak kiadatott.

Az engedélyokmány jogot adván engedélyesnek részvénytársaság alakitására, e czélból engedélyes az alapszabályokat a ministeriumnak jóváhagyás s egyidejüleg az általa kijelölt igazgató-tanácsosok névsorát megerősités végett bemutatta.

Mielőtt azonban az alapszabályok és az emlitett névsor az akkori kormány részéről jóváhagyatott volna, a kijelölt igazgató-tanácsosok üléseket tartottak, mely üléseken a felterjesztett alapszabály-terv elfogadtatott s kötelezőnek ismertetett el azon szerződés és annak elválaszthatlan tartozékát képező fizetési szabályzat (Bordereau regulateur), melyet az angol bank 1868. deczember 16. és 17-én Párisban a pálya kiépitése s a pénzbeszerzés tekintetében Waring Károlylyal kötött.

Ugyanazon ülésekben a többi közt a vezető főmérnök neveztetett ki az angol-osztrák banknak az első négy év tartamára 4, s Waringnak egy igazgató-tanácsos kinevezésére jog adatott s Waring javára előmunkálatok, a nagyvárad-kolozsvári vonalköltsége s első kereseti részlet fejében összesen 4.391,990 frt utalványoztatott.

Időközben az alapszabályok és az igazgató-tanácsosok névsora, kettő kivételével megerősitést nyervén, az 1869. évi márczius 8-án tartott rendes tanácsülésben constatáltatott, hogy a részvénytőke 30%-ja befizettetett, s hogy a társulat czége valamint alapszabályai váltótörvényszékileg bejegyeztettek, minek folytán az igazgató-tanács megalakultnak s a keleti vasut-részvénytársaság tényleg életbelépettnek nyilvánittatott s azonfelül a preesumtiv igazgató-tanácsnak a fennebb emlitett, valamint minden többi határozatai elfogadtattak s helybenhagyattak.

(Folyt. köv.)

IRODALOM és MŰVÉSZET.

A magyar tudományos akadémia ülése.

Az akademia e hó 28-án délután összes ülést tartott, melynek kizárólagos tárgyát a folyó ügyek elintézése képezte. Lónyay Menyhért gróf elnökölt s a tagok is nagy számmal jelentek meg, köztük dr. Haynald kalocsai érsek.

Fraknói Vilmos helyettes főtitkár mindenekelőtt két alapitványról tesz jelentést. A pannonhalmi benczések nagy káptalanja főapátja dr. Kruesz Chrizosztom akademiai tiszteletbeli taggá választása alkalmával 5000 forint alapitványt tesz az akademia javára, mely összeg öt részletben fog lefizettetni. — Lévay Henrik tudvalevőleg 10,000 forintos alapitványnyal ajándékozta meg az akademiát, mely összeg csak halála után megy át az akademia tulajdonába, mindazáltal kamatait már most átveheti az intézet.

Az elnökökből és titkárokból alakult bizottság ez utóbbi összegre nézve a következőket határozta: Évenként 500 forint fog kitüzetni fölváltva valamely nemzetgazdasági, mezőgazdasági, történeti vagy irodalomtörténeti pályakérdés megoldására. S pedig 1879-ben a II. osztály nemzetgazdasági, 1880-ban pedig történeti pályakérdést tüz ki; 1884-ben a III-ik osztályt illeti a dijkitüzés joga valamely mezőgazdasági kérdésre vonatkozólag. 1882-ben pedig az I-ső osztály irodalomtörténeti kérdésre hirdet pályázatot. Az osztályok különben a pályázathirdetésen kivül nyilt ajánlatoknak is helyet adhatnak. Ha nem érkeznék be mű, vagy ha a beérkezett pályamunka nem felelne meg az igényeknek, a jutalom a következőhez csatolható, esetleg az osztály másképp is intézkedhetik. A II-ik osztály ennélfogva még ez évben pályázatot fog hirdetni.

A többi folyó ügyek kevésbé érdekesek. A II-ik osztály tudatja, hogy az elnöki széket ideiglenesen dr. Pauler Tivadar rendes taggal töltötte be. A III-ik osztály kérdést intéz, vajjon az akadémia tankönyvek kiadására is vállalkozik? Az összes ülés Csengery inditványára az osztályt utasitja, hogy maga döntsön az illető könyv kiadásának szükségessége fölött.

Az akadémia nemzetgazdasági állandó bizottsága megalakult, elnöke lett: Lónyay Menyhért gr., előadója: Beöthy Leo, költagokul kiválóbb szakférfiaink választattak. Megalakult a mathematikai és természettudományi állandó bizottság is, ennek elnöke: dr. Haynald érsek, alelnöke Szabó József és előadója: br. Eötvös Lorant.

Az ülés ezután nehány kisebb ügyet intézett el s alig félórai időtartam után zárt értekezletté alakult.

Jövőre az I-ső osztály tart ülést, melynek tárgyai Pulszky Ferencz előadása „A kelta uralom emlékeiről Magyarországon.“ Szász Károly fölolvasása Danteról.

Meghivás.

A „torda-aranyosmegyei tantestület“ f. évi rendes közgyülését Tordán november 14. és 15-ik napjain, az előértekezletet pedig 13-án d. u. 4 órakor fogja megtartani a városi tanácsteremben.

E közgyülésre, melylyel felolvasások s nyilvános tanitások tartása mellett, az állami elemi és polgári fi- és leányoskolák ünnepélyes megnyitása is egybe lesz kötve, a testület minden tagja s a tanügy iránt érdeklődő közönség tisztelettel meghivatik.

Az ingyen szállásban részesülni kivánó vidéki tagtársak sziveskedjenek ez ügyben a rend. bizottság elnökét Májai István tanár urat, legkésőbb nov. hó 6-ig értesiteni.

Pálfi Károly elnök. Derzsi Károly titkár.

A közgyülés sorrendje a következő:

Nov. 13-án d. u. 4 órakor előértekezlet a közép-tanoda 4. sz. termében. Tárgya lesz, a sorrend végleges megállapitása s a fontosabb ügyek előleges megbeszélése.

Nov. 14-én d. e. 9 órakor a közgyülés a városi tanácsteremben kezdetét veszi a következő sorrenddel:

Edina felfedezte, hogyha egy félmértföldnyire fekvő téj üzletbe küldenek tejért, jobbat és olcsóbbat kapnak, mintha az ott elé járó tejes embertől veszik, és ezért Alfréd reggel s este mindig elment oda tej után.

— Jó hideg van oda künn, kiáltott fel belépve, s arcza piros volt, mondta hogy mély jég van az uton, s pompáson lehet más sikonkázni.

— Csak ne menj a jégre fiu, mikor a tejet hozod, intő őt Edina. Vesd le sálod s kalapodat, a kenyér itt vár készen. Számára is vágott le pár szeletet a theához. A gyermekek nem voltak ily szegényes eledelhez szokva, s ha most már nem volt vaj, sült, sonka, méz vagy sütemény, legalább megpiritotta Edina a kenyeret számukra, s akkor szivesen megették. Alfréd letérdelt a tüz eleibe — csak itt a szobában égett tüz — s rendre megpiritotta a kenyér szeleteket. Az üst zümmögött, s Edina a tejet tüzhöz tette.

Midőn Károly bélépett, mindnyájan a theás asztal körül ültek. Egy tekintet bádgyadt, lehangolt arczára eleget mondott Edinának. Ma sem járt több szerencsével, mint eddig. Egy barna papirba göngyölt csomag, melyet magával hozott, uj munkaanyagot tartalmazott Edina s anyja számára.

Leült ő is az asztalhoz. Senki nem tudta mennyire ébes, s milyen gyengének érzi magát jó táplálék hiányában.

Károly soha sem gondolta, hogy oly nehéz egy fiatal embernek munkát kapni, ha dolgozni akar. Még Edina sem, ki pedig kevésbé vérmes természetü volt, nem hitte volna. Raynor Károly nem birt semmi előkészülettel bárminémü életpályára, s alkalmasint ez volt a legnagyobb akadály reá nézve.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

1) Elnöki megnyitó beszéd.

2) A közp. választmány évi jelentése.

3) Bizottságok kiküldése a pénz- és irattár felülvizsgálására.

4) Szavazatszedő bizottság kiküldése a tisztviselők s közp. vál. tagok választására.

5) Elnök választás a minta-tanitások megszemlélésére kiküldendő bizottságokhoz.

6) 11 órakor testületileg való megjelenés az állami elemi és polgári fi- és leányiskolák ünnepélyes megnyitásán a Casinó nagytermében.

D. u. 3 órakor nyilvános tanitás Váradi Luiza k. a. által a polg. leányoskola helyiségében.

4 órakor, felolvasás Végh Mátyás tanitó által a tanácsteremben.

Nov. 15-én 8 órakor nyilvános tanitás Belle László ur és Fekete Ilona k. a. által az új-tordai állami elemi népiskolában.

9 órakor a közgyülés folytatása, ily rendben:

1) Az előző napon tartott gyülés jkönyvének hitelesitése.

2) Pálfi Károly tanárnak jelentése a III. egyetemes gyülésről.

3) Tisztviselők lekószönése.

4) A szavazatszedő bizottság jelentése.

5) A pénz- és irattár vizsgáló bizottság jelentése.

6) A minta-tanitásokhoz kiküldött bizottságok elnökeinek jelentése.

7) Inditványok tárgyalása.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1878. okt. 30.

— A szebenmegyei önkéntes tüzoltóegyletek szövetségének alapszabályai, a m. kir. belügyminiszterium által f. évi 41,924. szám alatt, a bemutatási záradékkal elláttattak.

— **A Boszniai sebesültek** s családjaik részére adakozásokat, lapunk szerkesztősége, november hó 15-ig még elfogad, azután a gyüjtést megszüntetjük. Azok tehát, kik e czélra még adakozni szándokoznak, sziveskedjenek adományukat az irt időig beküldeni.

— **„A vadon fia“**: ez a czime annak a szinműnek, mely ma (szerdán) először előadásra kerül. Először azért, mert a kolozsvári szinpadon már olyan rég volt előadva, hogy egészen ujdonságnak nevezhetjük a mai szinházlátogató nemzedékre nézve. „A vadon fia“ Halm Frigyes munkája s a czimszerepe a hires olasz tragikai művésznek: Salvininak egyik legnagyobb mesteri szerepe. Szinpadunkon ezuttal Szacsvay probálkozik meg e szereppel, melyet Salvinitől magától látott előadva tavaly a budapesti nemzeti szinpadon; Szacsvay is dolgozta át a darabot ujabban a kolozsvári szinpad számára, még pedig a Salvini példánya után. A darab egyike a német drámairodalom legszebb termékeinek, melyben az az eszme, hogy a szerelem a legrakonczátlanabb kebelt is képes meghóditni, hatásosan és költőileg van feldolgozva.

— **A Dalkör** vasárnapi rendkivüli dalestélyére különösen felhivjuk a közönség figyelmét. Ez estélyek képezik társadalmi életünk egyik legvonzóbb gyülpontját, s már akkora népszerüségnek és látogatottságnak örvendenek, akkora és oly válogatott, kedélyes társaság szokott azokon megjelenni, hogy szinte fölösleges is különösen felhivni a vasárnapi estélyre közönségünk figyelmét, annyival is inkább, mert ezuttal az egész tiszta jövedelmet a boszniai csatatéren megsebesült vitéz harczosaink javára ajánlotta fel a derék egylet. Már ezért magára megérdemli a legnagyobb mérvü pártolást, nem is tekintve, hogy az estély ezuttal is egyike lesz a legkedvesebb társas mulatságoknak. Már is sokan készülődnek rá s mint értesülünk: Szigligetiné, szinházunk szeretetreméltó primadonnája is meg fog jelenni.

— **„Magyar vasúti** évkönyv“ czim alatt épen most jelent meg Mihók Sándortól, a „Magyar Compass“ derék szerkesztőjétől egy olyan szakmunka, mely becsületére válik irodalmunknak, különösen vasuti szak-literáturánknak. A könyv 545 lapra terjedő vaskos kötet, igen csinos kiállitásban, finum papiroson. Ára 4 frt. Tartalmát tekintve; a „Magyar vasuti évkönyv“ diadalmason versenyezhet a német, franczia vagy angol irodalomban megjelent hasonló tartalmu, évkönyvekkel: egész vasut ügyünket a legnagyobb részletességgel felöleli: ismerteti tárgyilagosan, a leghitelesebb adatok alapján, az összes magyar vasútakat, mindegyik vasut leirását hü és kimeritő történelmi bevezetés előzvén meg; azután közli a legutolsó évről (1877-ről) az összes vasutak pénzügyi, forgalmi, üzleti és más idevágó adatait, az összes vasuti személyzet teljesen hiteles névsorával együtt, mely tekintetben sokkal nagyobb ez évkönyv gyakorlati értéke, mint akár a Kohn-féle „Eisenbahn-Jahrbuch“ czimü német munka, akár bármely más mű, mely e szakot öleli föl, különösen a mennyiben nevezett német munka 1876-ról szoló adatait épen egy évvel megelőzi. Egy szóval kiváló megbecsülhetlen gyakorlati értékű szakmunka, melyet nem ajánlhatunk elég melegen az érdekelt szakkörök pártfogásába; bel- és külföldi vasuti igazgatóságok, vasuti hivatalnokok, — közigazgatási és más hatóságok városi és megyei törvényhatóságok egyaránt nélkülözhetlen segédkönyvet szereznek meg e munkában, melyet a közigazgatás és üzleti élet számtalan szakában egyébbel alig pótolható anyagként használhatnak föl. Szerkesztőként a könyv hom lokán Vörös László van megnevezve ugyan, de a kiadónak: Mihók Sándornak épen oly nagy az érdeme e kitünő szakkönyv körül, mely hogy minél nagyobb pártolásban részesüljön, annál kivánatosabb, mivel a jövő évi folyam megjelenhetése az első évi pártolás mérvétől függ.

— **Előléptetések.** A m. kir. pénzügyministerium vezetésével megbizott ministerelnök. Bergay József nagyszebeni m. kir. pénzügyigazgatósági és borosjenői Pap Miklós gyulafehérvári kir. illeték kiszabási II-od osztályu kir. pénzügyi fogalmazókat I-ső osztályu pénzügyi fogalmazókká elő léptette.

— **A szász egyetemnek** ez évi rendes közgyülése f. évi november hó 25-ikére hivatott össze.

— **A vallás** és közoktatási m. kir. miniszter, az ujból szervezett Szolnok-Dobokamegyei tankerületbe, Kemény Mihály volt országgyülési képviselőt ideiglenes minőségü tanfelügyelővé nevezte ki.

— **Halálozás.** Nesztor József nagyváradi törvényszéki birót mély gyász érte; szép reményekre jogositott egyetlen fia Ödön, élte virágában, 20 éves korában tüdővészben meghalt. Gyászjelentése igy hangzik: Abrudbányai Nesztor József, neje született Törcsvári Deák Julia, magok s a rokonok nevében megszomorodott szivvel jelentik, hogy egyetlen szeretett fiok, illetőleg rokonuk Nesztor Ödön, hadapród a cs. k. 37-ik gyalogezredben, 1878. október 28-án élte huszadik évében, tüdővészben meghalt.

— **A ki Haynald érseket megverte.** Van Kecskeméten egy Kutserik Sándor nevü kegyesrendü tanár, ki a mult évben ülte meg tanárkodásának 50 éves jubileumát. Ezen érdemekben megőszült ember Haynald kalocsai érseknek is tanára volt. Az országszerte becsült érsek szentszéki ülnöknek nevezvén ki egykori tanárát, a napokban magához hivatta őt Kalocsára. Történt, hogy a pápai nuntius ugyanakkor látogatta meg az érseket, ki is miután teljes ornatusban latin beszéddel üdvözölte a pápai követet, Kutserik felé fordult, azt megölelvén, a nuntiusnak ilyeténképen mutatta be: „Ime van szerencsém Eminentiádnak volt professoromat bemutatni, ki nem csak tanárom volt, hanem meg is vert.“ „Hogy merte ön az érseket megverni?“ fordult most az agg paedagoghoz. „Hogy érsekké legyen,“ felelt emez talpraesetten.

— **Roppant szélvész és zivatar** vonult el tegnapelőtt délután Budapest felett. A zivatar egynegyed öt órakor kezdődött s körülbelül egynegyed óráig tartott, de e rövid idő alatt is igen sok kárt tett. Számos ablakot bezuzott, sok kéményt bedöntött s több háznak tetőzetét is megrongálta. A kétnyul utcza egyik gyárában levő szélmalmot a vihar egészen összetörte. A Dunán levő Bodnár-féle uszoda tetejéből a szél egy négy öl hosszu és két öl széles darabot elsodort s a partra vetett és pedig oly szerencsétlenül, hogy az épen ott járó Kolompár Antal nevü dunavecsei zenészt leütötte lábáról. A szerencsétlen ember nemcsak lábát törte, hanem oly sulyos agyrázkódtatást szenvedett, hogy az orvosok szerint alig fog megélni. A kalap-utczában a szél egy Bernát nevü pinczért oly erővel dobott a falnak, hogy a szegény ember csuklója kificzamodott. Több — nagyobbrészt öreg asszonyt és férfit a szélvész a földre vert, ugy hogy kisebb-nagyobb sérüléseket szenvedtek. A távirdai huzalokat a szélvész megrongálta. A Dunán a szél különös erővel dühöngött, a hajókat egymáshoz csapta, a kofák sátrait földöntötte stb. A szélvészt villámlással s mennydörgéssel erős zápor követte, mely este 6 óráig tartott.

— **Popper Menter** Zsófia asszonyról berlini és bécsi lapok azt a hirt terjesztették, hogy a művésznő megtébolyodott. Most a művésznő férje kijelenté, hogy a hir teljesen alaptalan, Popperné asszony teljes birtokában van szellemi erejének.

— **A boszniai hadjárat veszteségei.** A „B. Corr.“ hadseregünk állitólag „összes veszteségeinek“ összeállitását hozza; de azon megjegyzéssel, hogy e kimutatásba a Maglájnál, a Bihács első ostrománál s a Pecsi melletti ütközetben elesettek nevei nincsenek belefoglalva: Az összes veszteségek ezen hivatalos jelentések szerint rugnak 4786-ra, és pedig van 3885 sebesült, 666 halott és 235 eltünt katona. Ezekből esik a gyalogságra 4303 ember és pedig: 3504 sebesült, 600 halott és 199 eltünt; a vadászcsapatokra 340 ember és pedig 242 sebesült, 46 halott, 2 eltünt; a lovasságra 25 ember és pedig: 19 sebesült, 3 halott és 3 eltünt; a tüzérségre 45 ember és pedig: 40 sebesült és 5 halott; a 2. sz. műszaki ezredre 4 sebesült; az utászezredre 6 ember és pedig: 5 sebesült, 1 eltünt; az egészségügyi csapatra 3 ember és pedig: 1 sebesült, 2 eltünt; a szekerészetre 11 ember és pedig: 10 sebesült, 1 halott; az élelmezési osztályra 2 ember és pedig: 1 sebesült, 1 halott; a honvédségre 47 ember és pedig: 9 sebesült, 10 halott és 28 eltünt.

— **Törvényjavaslat** a többnejüség tárgyában. Dr. Bücher a házassági szerződések felett a minap tartott felolvasása alkalmával felemlitette a többnejüség tárgyában hozandó törvény szükségét. A „Füg. H.“ ugy hallja, hogy illetékes részről legközelebb be fog terjesztetni a magyar képviselőházhoz egy idevonatkozó törvényjavaslat.

— **Bem apó sirja** Aleppóban elhagyatott állapotban van. Mint Stoczrek Károly ur, ki arra járt, beszéli, lapos kőfedele közepén meg van hasadva, az egyik oszlop derekán kettétörve a porban heber, s az egész sirt benőtte a gaz. A magyar közönség kegyelete csekély költséggel jó karba helyezhetné a forradalom e hősének sirját. Mehrzár basa, Bem volt hadsegéde, jelenleg Aleppo helyettes katonai parancsnoka, és dr. Legovszky Félix ottani ezredorvos örömmel elvállalnáke tekintetben a megbizást.

— **Különös orvosi** műtétről értesül a a párisi „Figaro“, mely nagy feltünést okozott. Szt-Domingo egyik fekete notabilitása, Hos Freble, tábornok a spanyol hadseregben, orvosának vérszegénységről panaszkodott s félt a sárgaláztól. Ez „vér-átbocsátást“ tanácsolt, s vállalkozott is erre egy fehérbőrü tanuló. A műtét megtörtént, s azóta a tábornok folyton változtatja színét. Egy nap fekete, másnap fehér. Ez az eredmény bámulatba ejtette az egész orvosi világot Amerikában. Na, mert az eset ott történt.

— **A hulla** égetési költségeket Gotha városa pontosan megállapitotta. E szerint az égetési anyag 15—20 mark, a szolgáknak 4 mark, az intézetnek 6 mark volna szükséges. Igy tehát az egész költség, miután koporsóra alig van szükség, 30—40 markra rugna. Ezen összeg összehasonlitva a nálunk divatozó temetkezésekkel, midőn gyakran ezreket adnak a földnek, nemzetgazdaságilag is igen hatásos érv a hullák elégetése mellett. Sajnos, hogy a főérv ellene — az előitélet — oly hatalmas.

— **Hittéritők sorsa.** Egy San-Franciscóba érkező gőzös azt a hirt hozta e hó 2-án, hogy Uj-Seelandban öt hittéritőt meggyilkoltak és fölfalták a benszülöttek. A cannibalok azonban meglakoltak tettükért, mert ugyanazon törzsből nyolczvanan rájuk törtek és tizenhatot lemészároltak.

— **A spanyol király ellen elkövetett merénylet.** Alphonso királyt országában tett körutjából való hazatérte után valódi triumphussal fogadták alattvalói. Mikor a diszmenet a Mayor-utczába ért, a Plaza de la Villa közelébe, a 93. számu ház előtt egy blouseos fiatal ember kivált a tömegből, Alphonso közelébe furakodott, s egy revolverrel rálőtt. Nem találta. A madridi katonai parancsnok, ki a király oldala mellett lovagolt a tettest megragadta, a katonák pedig börtönbe kisérték. A király a merénylet után meglassitá lovát, s nyugodtan folytatá utját a palotáig. A király közelében állók, látván a király megmenekülését, hurrah-kiáltásokban törtek ki; ez a távolabb álló néptömeget, melynek sejtelme sem volt a történtekről, roppant zavarba hozta. Mikor a merénylet hire az egész városban elterjedt, az indignátió általános lett. A gyilkost Jean Oliva Moncasinak hivják, 23 éves, kádár, vallomása szerint az internationale tagja, s négy nappal az előtt egyenesen a merénylet elkövetése céljából jött Tarragonából Madridba. Tervével már régibb időtől fogva foglalkozott. A vizsgálatot azonnal megkezdették ellene. Közvetlen a merénylet elkövetése után a miniszterek s az idegen hatalmak képviselői megjelentek a palotában részvétöket s örömüket nyilvánitani a király szerencsés megszabadulása fölött, másnap pedig Madrid minden templomában ünnepélyes Te Deum tartatott.

— **Uj világboldogitók.** Egy washingtoni munkás-egylet, mely „The enlistened Labor Association“ név alatt ismeretes, sajátságos tervet gondolt ki a jelen állapotok megjavitására. E terv szerint, melyet a congressusnak sürgősen ajánlnak, a szövetségi kormány százezer önkéntest toborzna öt évre s alkalmazná azokat katonai és gazdasági czélokra. Minden század — mert ez önkéntes zsoldban élő munkás-hadsereg hadtestbe, hadosztályba, dandárba, ezredbe, zászlóaljba és századba osztatnék — tizenkét mü-munkással birna s minden hadtestből egy ezred kizárólag mérnökökből állna. Mihelyt 10,000 önkéntes jelentkezett, a hadtest kiküldetnék, hogy a szövetségi országokat, a hol kell fölmérje, a talajt művelhetővé tegye, várost alapitson s alkalmas szállások berendezésével tartós letelepülést lehetősitsen. Minden hadtestet a szövetségi kormány lát el barmokkal, vetőmagokkal és szerszámokkal. Az önkéntes munkások a rendes hadsereg katonáival egyenlő zsoldot huznak s a szolgálattól való fölmentés után 160 acrenyi szántóföldre vagy egy telekre tarthatnak igényt, bármely ily önkéntes munkások által alapitott városban.

— **Az északsarki** átmenet föl van fedezve. Ezen nagyszerü tudományos hirt sejditteti a „Nordenskjöld“ svéd expeditionális hajó parancsnoka, Palander Irkucskból a svéd hadügyminiszteriumhoz pár nap előtt érkezett következő távirata: „Augusztus 27-én érkeztünk meg a Lenaáramig. Utunkat Kelet felé folytatni fogjuk. A tenger csaknem teljesen ment a jégtől. Reméljük, hogy a Behring csatornát még ez évben elérhetjük. Minden jól van. Palander.“ Az örvendetes hir, mindenesetre még megerősitést vár talán — egyik japáni kikötőből.

KÖZGAZDASÁG.

Értesités a keleti marhavész állásáról:

A f. évi oct. hó 14-től 21-ig befolyt hivatalos jelentések szerint a keleti marhavész következő helyeken uralg és pedig:

Szörény megyében Szadova és Szlatiközségben; továbbá szebenmegyei Sellenberk kóaségekben, hol azonban f. hó 8-ika óta ujabb betegülési eset elő nem fordult.

Horvát-Szlavország és a katonai határőrvidék területe vész mentes.

Az osztrák tartományokban a cs. kir. belügyminiszteriumnak folyó évi 14166 számu átirata szerint, a keleti marhavész pusztit a Dalmáczia macarscai kerületében fekvő Metkovic, Vidonje, Dobranje, Kazica, Desne és Vergorac községekben, ugyszintén a vész által ujabban meglepett Skala nevü veszteginté zetben.

Ujabban kiütött és uralg a vész Stryj kerület Podhoroe és Wierczan községeiben.

Kelt Budapesten, 1878. évi oktober hó 25-én.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi m. kir. ministeriumtól.

A világ szén- és vastermelése.

Mióta Foultord és Watt találmánya a világ iparának uj formát adott s az emberi szellem szolgálata alá kényszeritett igózerő működésével megezerszerezte a termelésképességet: a szén és vas, ezen két igénytelen ásvány teljesen szerepet cserélt az arany és ezüsttel, s ma már nem e két utóbbi fém, hanem a szén és vas bősége adja meg az alapot egy-egy állam gazdagságához. Ugyanezért nem lesz érdektelen e két ásvány évi termelésének mennyiségét megismertetni a különböző államok legutóbbi adatai szerint.

	évi széntermelés métertonnákban	évi vastermelés (20 vámmázsával.)
Nagy Brittania	136 270,675	6.660,893
Németország	49.550,462	1.846,345
Észak-Amerika	48.273,208	1.898,560
Francziaország	17.104,794	1.453,112
Belgium	14.329,578	490,508
Ausztria-Magyarország	13,318,875	432,750
China	2.965,000	—
Oroszország	1.392,880	326,365
Uj-dél-Wales	1.178,842	—
Angol-Amerika	804,922	7,500
Spanyolország	579,120	73,000
Kelet-India	500,000	--
Chili	400,000	—
Japán	396,000	5,000
Svédország	59,568	343,551
A többi európai állam	193,457	48,150
A többi Európán kivüli állam	94,500	47.000
Összesen	287.411,881	13.632,734

vagyis az összes évi széntermelés 5748, a vastermelés pedig 273 millió vámmázsa s amannak kereskedelmi értéke több mint ezer, emezé négyötszáz millió frt, mindkét ásványból pedig csaknem felét Nagy-Britannia szolgáltatja a világ összes termelésének. A mi a széntermelést illeti, ha az az utolsó évek progressiójában halad, hozzávetőleges számitások szerint a jelenleg feltárva levő széntelepek Angliában 800, Francziaországban 1200, Belgiumban 750 s Németországban 300 évig kitartanak még. De még annál is nagyobb megnyugvást nyujt a széntermelésre nézve azon körülmény, hogy mig a most legnagyobb mértékben széntermelő-állam közül a széntelepek Nagy-Britanniában 9000, Németországban 3600 Francziaországban 1800 és Belgiumban 900 (angol) négyszög mértföldet foglalnak el csupán: a szénmezők kiterjedése Chinában 200,000, Észak-Amerikában 194,000 és Kelet-Indiában 35,000 (angol) négyszögmértföldre becsültetik, ugy hogy ennélfogva földünk a szén-kiapadás veszélye ellen ezredévek hosszu sorára biztositva van már csupán e három állam széngazdagsága által is.

Európa államainak pénzadóssága 1877. végén bank- és államjegyekben s arany- és ezüstpénzben következő összegekre ment, megjegyezvén, miszerint a bank- és államjegyek s a bankfedezékek összegei teljesen biztos mennyiségek, ellenben a forgalomban levő többi fémpénz összege természetesen csak hozzávetőleges becsü szerint van megállapitva. Volt pedig

	bank és államjegy	bankfedezék	többi fémpénz
	millió forintokban		
Ausztria-Magyarországon	682.2	137.5	50.—
Angliában az angolbanknál	279.4	253.6	1241.4
„ a vidéki bankoknál	183.4	—	
Németországban	459.	276.5	856.5
Németalföldön	170.	108.2	150.
Oroszországban	1669.3	290.	210.
Latin unió: Franciaországban	992.7	877.4	1446.8
Latin unió: Olaszországban	625.7	122.5	
Latin unió: Belgiumban	130.9	40.	
Latin unió: Helvéciában	30.4	13.3	
Skandinav unió: Svédországban	49.8	16.6	65.3
Skandinav unió: Norvégiában	22.2	18.1	
Skandinav unió: Dániában	—	—	
Európa többi államaiban	—	—	280.
Összesen	5241.3	2153.7	4300.

Az összes pénzkészlet tehát 11,695 millió forint, mely összegbdl Európa lakosságának minden tagjára átlag 40 frt esik. Államok szerint vevén ez átlagos hányadot, minden lakosra jut: Ausztria-Magyarországban 22, Nagy-Britanniában 58, Németországban 37, Németalföldön 110, Oroszországban 42, a latin unio államaiban 59, a Skandináv államokban 21 és Európa többi államában 8 frt forgó pénz.

A „City of Glasgow Bank“ ügyében e hó 21-én mintegy 300 részlctjegy tulajdonos gyült össze, hogy a vizsgáló bizottság jelentése felett tanácskozzék. Valamennyi szónok a mellett nyilatkozott, hogy minden lehető megtétessék a hitelezők kielégitésére. A hozott határozatok egyike oda megy ki, hogy a bank semmi szin alatt nem folytathatja tovább üzletét s hogy ennélfogva legjobb azt feloszlatni; a másik resolutió pedig az önkénytes liquidátiót mondja ki. A scheriffet egész estén át elfoglalta az elfogott igazgatók kihallgatása; a tárgyalás titokban tartatott. A vádlottak: Robert Sammer Stronach 52 éves, John Innes Wrigt 68 éves, Robert Salmond 74 éves, Charles Lereshe 52 éves, William Taylor 66 éves, Lewis Pottor 72 éves, csalással bevádolvák, miután 1873 óta egész 1878-ig a „Glasgow Banking Company“ könyveiben csalási hamisitással több izben nagy összegeket mutattak ki a nevezett bank activái gyanánt, mely összegek nem léteztek, hanem hamisak és fictivek voltak, mely a bank tartozásait csalár módon nagyon alacsony összeggel adták fel és mert hamis mérlegeket készitettek, az emlitett hamis könyveléseket ismételték, azokat a részvényeseknek előterjesztették, a kik és a közönség előtt ekkép a bank tartozásainak valódi összegét eltitkolták.

A „KELET“ magán táviratai.

Feladatott **Budapesten** okt. 30. 10 ó 35 p. d. e.
Érkezett Kolozsvárra okt. 30. 11 ó. 28 p. d. e.

Az osztrák képviselőház a kormány ellen az uralkodóhoz intézett feliratot bizottsághoz utasitotta. Depretis visszaadta a megbizást, miután minden kisérlete meghiusult.

Oroszország határozottan visszautasitja a porta vádjait, kijelentvén, hogy az oroszok által megszállva tartott területen felkelés nincs. A porta Angliával megegyezett az ázsiai reformokra nézve.

Az angol ministerek táviratilag hivattak tanácsba Afghanistán miatt.

Érték- és váltófolyam.

1878. october 28.

Magyar aranyjáradék	80.80.
„ kincstári utalv. 1 kibocsát	—.—.
„ „ „ 2 „	119.50.
„ keleti-vasut elsőbség 2 „	73.50.
„ „ állami kötvény 1876 év	63.25.
„ vasuti kölcsön	96.75.
„ földtehermentesitési kötvény	78.75.
temesi „ „	74.75.
erdélyi „ „	72.98.
horv. slavon „ „	86.—.
magy. szőlődézma váltság „	82.—.
Oszt. egységes államadósság papirban	60.40.
„ „ „ ezüstben	62.—.
„ aranyjáradék	70 85.
1860. államsorsjegy	112.—.
Oszt. nemzeti bank részvény	783.—.
„ hitelrészvény	220.25.
magyar. hitelbank	202.60.
Ezüst	100.—.
Cs. k. arany	561.—.
Napoleond'or	942.5/15.
Német birod. mark	58.10.
London	117.60.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
Békésy Károly.

A folyó hó 5-én helyben bel-középutcza 9. sz. a. megnyilt

pénzváltó és zálog-kölcsön intézet

1. Vesz és elad mindennemü forgalomban levő pénznemeket, tőzsdén jegyzett értékpapirokat.

2. Leszámitól három hóval a lejárati idő előtt nyereményeket és szelvényeket.

3. Eszközöl minden bel- és külföldön történendő bármily összegü fizetéseket.

4. Közvetit tőzsdezárlati eladás és vételeket nagyobb összegü állami és érték-papirok, ugy pénznemekre.

5. Elad eredeti sorsjegyeket egészben részletfizetésre, valamint 1/20-ad részjegyeket. (A 20-ad részjegyek eredetije saját őrzeményünkben marad s az bármely érdekelt félnek kivánatra előmutattatik.)

6. Előlegeket ad **igen mérsékelt kamatláb mellett** minden tőzsdén jegyzett értékpapirokra.

7. Arany és ezüst tárgyakra, ugy pénznemekre.

8. Ruha nemüekre és ezzel rokon természetü tárgyakra, végül:

9. Terményekre.

A midőn a n. é. közönség becses figyelmét fentjelzett vállalatnnkra felhivni bátorkodunk, biztositjuk előre is a legszilárdabb szolgálatot.

Kiváló tisztelettel
a hatóságilag engedélyezett pénzváltó és zálog-kölcsön intézet.
Nik Ferencz, Polcz Albert.

Perl fogorvos

tudományos utazását **Amerikára** is kiterjesztette s jelenleg **Philadelphiában** időz és rövid idő alatt, új tapasztalatokkal gazdagon, fog **Kolozsvárra** visszatérni. **Salicyl szájvize** és **fogpora** kapható Kolozsvárt Dietrich S. urnál, M.-Vásárhelyt Fogarasi urnál, Gy.-Fehérvárt Csiky Imre urnál, N.-Enyeden Winkler urnál és Sz.-Somlyón Wégh urnál.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

(218) (110—300)

Elsinger M. J.

Bécs, Neubau 2. Zollergasse,

Védjegyével — Ajánljuk — védve

Elsinger M. J. és fiai

Bécs, Neubau, Zollergasse 2

csász. kir. hadügyminisztérium, ő felsége haditengerésze és számos jótékony intézet sat. szállitói

csász. királyi szabadalmazott gyárának legjobb és legajánlatraméltóbb

eső köpönyeit, kocsitakaró ponyváit, ágybetéteit, sátorkelméit.

eső köpönye, kocsitakarók, ágybetétek, sátorkelmék

Az emberi nem százezerei köszönhetik szép hajukat az egyes-egyedül létező legjobb és legbiztosabb hajnövesztőszernek.

Nincs már jobb valami a haj **előmozditására** mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kar által megvizsgált, a legfényesebb és legcsodálatosabb sikerrel koronázott és **ő cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József** Magyarország és Csehország királya s ausztriai császár stb. által 1865. évi nov. 18-dikán **15,810—1892.** sz. alatt az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronaországokra nézve császári királyi kizárólagos szabadalommal kitüntetett **növésének és fentartására.**

Schutzmarke — Schutzmarke — Schutzmarke — Schutzmarke — Schutz — Marke

Reseda-göndöritő-hajkenőcs

melynek szabályszerü használatánál a fejtető legkopaszabb helyei is teljhajzatukká lesznek, s szürke s vörös hajzat sötétszinüvé válik, csodálatos módon erősiti a hajtalajt, mindennemü korpaképzést pár nap alatt tökéletesen eltávolit, a haj kihullását rövid idő alatt tökéletesen és mindenkorra meggátolja, s a hajnak természetes fényt ád és **hullámszerüvé** képezi és a legkésőbb korig megőrzi az ősszülestől.

Rendkivül kellemes illata és pompás kiállitása által azonkivül még födiszét is képezi a legfinomabb pipere asztalnak is.

Egy tégely ára használati utasitással (hét nyelven) **1** frt **50** kr. postán küldve **1** frt **60** kr.

Ismét eladók illő elengedésben részesülnek.

Gyár és főközponti szállitási raktár nagyban és kicsinyben

POLT KÁROLY

illatszerész és több cs. kir. szab. tulajdonosnál

Bécsben, József város, piaristautcza, **14** szám saját házában, a hova minden irásbeli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése, vagy postai utánvét mellett a leggyorsabban teljesittetnek.

Föraktár: **Kolozsvártt** egyedül **Wolff János** gyógyszertárában.

NB. Valamint minden kitünő gyártmánynál, ugy már ennél is utánzások és hamisitások kisértetnek meg, s ez okból kéretik mindenki, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s Polt Károly bécsi reseda-göndöritő-kenőcsét világosan megismerje, figyeljen a fentebbi védjegyre. (412) (1—20)

HUTFLESZ KÁROLY

(14) **KOLOZSVÁRTT,** (13—21)

megvásárol mindennemü **magyar** és **osztrák állampapirt, sorsjegyet, arany- és ezüst pénznemeket,** s leszámitol escomptirt) mindenféle **nyereményeket és szelvényeket 3 hóval a lejárati idő előtt,** s eszközöl minden **bel- és külföldi** helyeken történendő bármily összegü **fizetéseket.**

AJÁNLJA DÚSAN ELLÁTOTT

FŰSZERTÁRÁT, BÖRKERESKEDÉSÉT,

ugy saját gőz- (henger)- malmi

LISZTEIT,

ugy szintén kitünő minőségü

fagygyugyertya és szappan-gyártmányait.

Ausstellung 1876. Philadelphia gegen sämmtliche Concurrenz der Welt der einzige erste Preis.

General **PAUL** Wien — Depot **ECKARDT** III. Heumarkt 7

Zu beziehen durch alle renommirten Apotheken und Materialwaaren-handlungen der Monarchie.

Möller's Thran, in dessen eigenen Fabriken an den Fang plätzen, den **Lofoten-inseln (Norwegen)** aus frischen, ausgesuchten Lebern bereitet, ist von **blassgelber naturlicher Farbe** bei angenehmen olivenlartigen Geschmack fasst geruchlos und kann vermöge seiner leichten Verdaulichöhlichkeit selbst von dem schwächsten Magen vertragen werden.

Der **Thran** wird vom Fabrikanten selbst in Flaschen gefüllt und mit Original- Etiquette und Capsel versehen, ist daher das einzige Product seiner Art, bei welchem jede wie immer geartete Fälschung und Manipulation von Seite der Zwischenhändler ausgeschlossen wird; dem Consumenten wird somit eine erhöhte Garantie geboten, ein reines **Naturproduct** zu erhalten mit allen seinen ihm ursprüglich innewohnenden heilenden Eigenschaften, die sich bei Krankheiten, wie **Brust. und Lungenleiden, Scropheln, Drüsenkrankheiten, Schwächlichkeit etc.,** vorzuglich bewähren.

Um dem vom grossen Publicum gehegtén Vorurtheile zu begegnen, dass **„brauner Thran"** medicinisch wirksamer sei als die **blassgelben,** sogenannten **weissen** Sorten, so empfehle die jeder Flasche beiliegende Abhandlung über **Thran,** seine **Bereitung** und **Verfälschung** einer geneigten Beachtung.

(411) (2—12)

General-Depot in Wien: Paul Eckardt, III.. Heumarkt 7.

Preis per Flasche Oe. W. fl. 1

Depots in **Klausenburg:** F. Gergely. **Maros-Vásárhely:** J. Demeter Fogarasi. **Bistritz:** Rud. Fleischer. **Schässburg:** J. Misselbacher sen, **Hermannstadt:** F. Misselbacher sen.

FERENCI IGNÁC

Kolozsvárt, főtér 25. sz.

ERDEM ÉREM

ajánlja dúsan ellátott

kész férfi, női- és gyermek czipők raktárát,

Legujab nagy választékban, pontos szolgálat és jutányos árak mellett. Mindennemü megrendelések legrövidebb idő alatt teljesittetnek.

T. cz. vidéki megrendelők részére mérték cipő, vagy számszerint azonnal teljesittetnek. (413) 1—50)

---

(410) **Nyujtsunk kezet a szerencsének!** (3—6)

375,000 birodalmi márka vagy 218,750 forint

főnyereményt nyujt kedvező esetben a **legujabb nagy pénzkisorsolás**, mely a magas **kormány** által jóváhagyva és biztositva van.

Ezen uj tervezet előnye abban áll, hogy nehány hónap lefolyása alatt 7 sorsolásban **42,600 nyereménynek** okvetlen kisorsolás alá kell kerülnie, köztük esetleges **375,000** birodalmi márka, vagy **218,750** forintnyi főnyereménynyel osztrák értékben, részleg pedig:

1 nyer. à m,	**250,000**	1 nyer. à m,	**12,000**
1 nyer. à m.	**125,000**	24 nyer. à m,	**10 000**
1 nyer. à m,	**80,000**	4 nyer. à m.	**8000**
1 nyer. à m.	**60,000**	31 nyer. à m.	**5000**
1 nyer. à m.	**50,000**	61 nyer. à m.	**4000**
1 nyer. à m.	**40,000**	304 nyer. à m.	**2000**
1 nyer. à m.	**36,000**	502 nyer. à m.	**1000**
3 nyer. à m.	**30,000**	621 nyer. à m.	**500**
1 nyer. à m.	**25,000**	675 nyer. à m.	**250**
6 nyar. à m.	**20,000**	22,850 nyer. à m.	**138**
6 nyer. à m.	**15,000**	stb.	stb.

A **legközelebbi** első, az állam által **biztositott** nyereményhuzás pénz-kisorsolása **hivatalosan** van megállapitva és ehhez

1 egész ered. sorsjegy ára csak 6 márka vagy 3 frt 50 ks. o é.
1 fél ered. sorsjegy ára csak 3 márka vagy 1 frt 75 kr. o. é.
1 negyed ered. sorsjegy ára csak 1½ márka v. — frt 90 kr. o. é.

Valamennyi megbizás az **összeg előleges beküldése**, vagy **postautalvány** mellett **azonual** és a legnagyobb gonddal eszközöltetik, mindenki magát az állam czimerével ellátott **eredeti sorsjegyet** kapván tőlünk kezéhez.

A megrendelésekhez a megkivántató hivatalos tervezetek dij nélkül mellékeltetnek, minden huzás után pedig felszőllitás nélkül küldjük résztvevőinknek a hivatalos huzási jegyzéket.

A nyeremények kifizetése mindenkor pontosan az **állam jótállása** mellett történik s akár közvetlen megküldése, vagy kivánatra érdekeltjeinknek Ausztria minden nagyobb piaczain fennálló összeköttetéseink által kézbesittethetik.

Vállalatunknak mindenkor kedvezett a szerencse, **sok más tekintélyes nyeremény között gyakran az első főnyereményeknek** örvendvén az, melyek az érdekelteknek közvetlenül fizettettek ki.

Az ily, a **legszilárdabb alapon** nyugvó vállalatnál, előreláthatólag mindenütt biztonsággal a legélénkebb részvételre számithatván, kéretik minden megbizást minél előbb, de mindenesetre **f. é. november 15-ike** előtt közvetlenül alulirott bankházhoz intézni.

Kaufmann & Simon

bank- és váltó-üzlet Hamburgban,

bevásárlása és eladása mindennemü államkötvények, vasuti részvények és kölcsönsorsjegyeknek.

U. i. Köszönetünket fejezve ki ezennel irántunk eddig tanusitott bizalomért, felkérjük az uj kisorsolásnáli részvételre, főtörekvésünk ezentul is oda irányuland, mindenkor pontos és szilárd szolgálat által tisztelt érdekeltjeink teljes megelégedését kiérdemelni.

Föntebbiek.

Wernig Péter fegyvergyára

(382) (3—5)

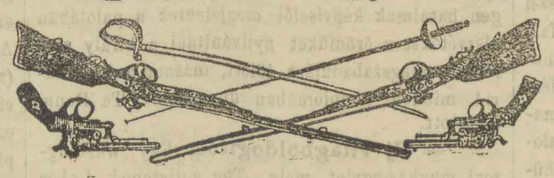

Ferlachban (Karinthiában) mindennemü kitünő

vadászfegyvereket

készit, jótállás és legjutányosabb árak mellett.— Ajánlja gazdagon felszerelt **Revolver** és **vadászszerek** raktárát; rajzokkal ellátott árjegyzéke ingyen és bérmentve kapható.

---

(389) (5—6)

Olcsó bevásárlási forrás!!!

Van szerencsém a n. érdemü közönség becses figyelmét ujonnan szervezett és dúsan ellátott **női és férfi**

divat szövet üzletemre felhivni,

annál is inkább, mivel előnyös bevásárlásaim következtében képes, vagyok áruimat rendkivül **olcsó árakban** kiszolgálni u. m.

Jó mosó szines kretonok . .	18, 20, 24, 27, 30 kr.
Szines oxfordok	16, 22, 27, 30 kr.
Szőr ruha szövetek . . .	22, 25, 27, 35. frt 1-ig.

Fekete Glace és feilok, fekete terno és ripszek, Vatmolok, moldonok, szines barchet és Kalmukok, Harász és posztó kendők, Schifonok, Rumburgi Kreász és Házi vásznak, függöny szövetek.

Női és férfi fehérnemüek,

Miderek, Pipere nemüek, Esernyők, Női és gyerek czipők, szőnyegek, paplanok, és más számtalan itt elő nem sorolható czikkek.

Továbbá raktáron tartok kész **séta** és **házi** Női ruhákat, Eső köpeny, Felöltő és gyermek **ruhákat.**

Valamint elvállalok **Női és férfi ruhák** előállitását a legujabb divat szerint felelősség mellett.

Tisztelettel:

POSZLER GYULA,

Kolozsvártt, bel-hidutcza 3-dik szám.

Épen most jelent meg és kapható:

Stein János

könyv- és zeneműkereskedésében

Kolozsvárt.

Közhasznu Erdélyi Képes NAPTÁR

1879-ik közönséges évre.

Különös tekintettel a vásárok hibátlan kiadására.

Huszadik évfolyam.

TARTALOM:

Naptár rész az 1879-dik közönséges évre.— A felséges uralkodóház.— Fogaras vára. (Képpel.) — Sebesvár. (Képpel.) — Kemény Simon, Vörösmartytól.— Boroszló ostroma.— A dézsi óvárban, költemény Medgyes Lajostól.— A munka, költemény Szász Gerőtől.— Az én lakásom, költemény Tompa Mihálytól.— Természetfeletti földismei fogalmak régibb és ujabb időkben. (Két képpel.) A kereskedő ne tartson jó barátot.— A csikós. (Képpel.) Állat szelidités. (Képpel.)— Kaland Austráliában. (Képpel.) — Népdalok a legujabb népszinművekből.— Az elefánt. (Képpel.) — Marhatenyésztésünk apadásának okai.— Az állattenyésztés apadásának némi következményei.— A buza-üszög.— A hús besozásról.— Adomák.— Ezopusi ötletek.— Jeles mondatok.— Időjárásra vonatkozó közmondások.— Bélyegilleték fokozatok.— Cselédbért és árendát mutató tábla.— Kamat számitást mutató tábla.— A Királyhágón innen esö vásárok betürendben.— Hirdetések.

Ára e dús tartalmu képes naptárnak **csak 30 krajczár.**

Vidékre 35 kr. utalványnyali beküldés mellett bérmentve.

Irodai fali naptár az 1879-ik

közönséges évre.

Nagy ivrétü lapon diszesen kiállitva. A Királyhágón inneni országrész (Erdély) közigazgatási felosztásának, valamint a bélyeg-illetékeknek pontos megjelölésével.

Ára 30 krajczár.

Vidékre 35 kr. utalványnyali beküldés mellett bérmentve.

CSAPÓ SÁNDOR

(378) (5—5)

NAGY ÁRUTÁRLATÁBAN

Kolozsvárt.

Ez idényre nagyválasztékban érkeztek,

R. DITMÁR-féle

függő, asztali és fali lámpák.

Egyuttal ajánlja telyesen berendezett **nűrnbergi** és **divat-áru tárát.**

Jó minőségü posztó és bőr, női- férfi és gyermek czipő nagy raktárát.

Nyomatott Stein János m. k. egyetemi nyomdásznál az ev. ref. tanoda betűivel Kolozsvárt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.